

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI MENEJMENTIDA ASOSIY TAMOYILLAR

Raxmonov Shaxrux Tojidinovich

*Axborot texnologiyalari va menejment universiteti moliya va iqtisod ishlari
bo'yicha prorektori*

Annotatsiya: *"Axborot texnologiyalari menejmentida asosiy tamoyillar"* mavzusida maqola yozish juda qiziqarli bo'ladi. Bu mavzu, axborot texnologiyalari sohasidagi yangiliklar, rivojlanayotgan texnologiyalar, ma'lumotlar tizimi va ularni boshqarish, xususan, korporativ va dasturiy ta'minotni o'rganish uchun muhimdir.

Kalit so'zlar: *Axborot menejmenti, operativ, kompaniya, avtomatlashtirish, foydalanish, marketing, strategiya.*

Axborot menejmentining ahamiyati

Axborot texnologiyalari (AT) va ularning menejmenti, bugungi zamonning asosiy so'roq-muammosi bo'lib, sodda kompyuterlarning operativ tizimlari, xavfsizlik muhofazasi, ma'lumotlarni birlashtirish vaqti, va har qanday kompaniya yoki tashkilotning faoliyatida muhim o'rin tutadi.

Axborot menejmentining ahamiyati haqida gaplashish juda muhim mavzu. Axborot texnologiyalari (AT) va ularning menejmenti, sodda kompyuterlarning operativ tizimlaridan boshlab, xavfsizlik muhofazasi va ma'lumotlarni birlashtirish vaqtiga qadar ko'p yo'nalishlarga ega. Bu, har qanday kompaniya yoki tashkilotning faoliyatida muhim o'rin tutadi.

Operativ tizimlar: sodda kompyuterlarning operativ tizimlari, ma'lumotlarni to'plab, saqlash va ishlab chiqarishda juda muhimdir. Bu tizimlar, kompaniya faoliyatini o'rganish, boshqarish va optimallashtirishda yordam beradi. Masalan, bu tizimlar bilan xaridorlar bilan aloqalarni boshqarish, xizmatlarni takomillashtirish va mijozlar bilan to'liq munosabatda bo'lish mumkin.

Xavfsizlik muhofazasi: Ma'lumotlar xavfsizligi, bugungi zamonning eng muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Kompaniyalar ma'lumotlarini himoya qilish va hujjatlarni xorijiy hujjatlar va hujjatlarni faollashtirishdan himoya qilishlari kerak. AT menejmenti, ma'lumotlarni to'g'ri yoki tasdiqlanmagan kirishlarga qarshi himoya qilish, ma'lumotlarni shifrlash va xavfsizlik o'rnatish.

Ma'lumotlarni birlashtirish vaqtiga: Har bir kompaniya uchun ma'lumotlarni to'g'ri va samarali birlashtirish vaqtiga ega bo'lish muhimdir. Ma'lumotlarni yagona qabul qilish, saqlash va ulardan maqsadga muvofiq foydalanishning strategik asoslari kompaniyalarning faollik darajasini oshirishga yordam beradi.

Faoliyatni optimallashtirish: AT menejmenti, kompaniya faoliyatini optimallashtirish uchun kerakli ma'lumotlarni to'plab, analiz qilish va ushbu ma'lumotlardan foydalanib, qo'llaniladigan strategiyalarni ishlab chiqishda muhim

rol o'ynaydi. Bu, xizmatlar, mahsulotlar, xizmat ko'rsatish va marketing strategiyalarini shakllantirishda yordam beradi.

Tadbirkorlik va boshqaruv: AT menejmenti, tadbirkorlik va boshqaruv jarayonlarini muvaffaqiyatli boshqarish uchun kerakli ma'lumotlarni yagona axborot tizimida to'plash va ulardan foydalanishni ta'minlaydi. Bu, karor qabul qilishda va strategik o'zgarishlarni amalga oshirishda qo'llaniladi.

Ushbu sohada AT menejmentining ahamiyati, kompaniyalarning muvaffaqiyatiga olib keladigan katta ahamiyatga ega. Bu jarayonlar to'g'ri boshqarilmasa, kompaniyalar innovatsiyadan ortiqcha foydalanish va yuqori darajadagi faoliyatni ta'minlashda qiyinliklar bilan yuzlashadi.

Integratsiya va avtomatlashtirish.

AT menejmentida integratsiya va avtomatlashtirish - yani, ma'lumotlar tizimi va muammolarining avtomatik birlashtirilishi va hal qilinishi - muhim o'rinda. Bu, tizimni kuchaytirish va jarayonlarni optimallashtirish orqali kompaniya ommaviy faoliyatini soddalashtirish va ishlab chiqarishni oshirishga yordam beradi.

Integratsiya va avtomatlashtirish AT menejmentida juda muhimdir, chunki ular kompaniyalar uchun jarayonlarni soddalashtirish va faoliyatni optimallashtirishda katta ahamiyatga ega. Bu jarayonlar kompaniyalar uchun keyinchalik faoliyatni oshirish, xizmatlarni takomillashtirish, va mijozlar bilan o'zaro munosabatlarni kuchaytirish imkonini beradi. Quyidagi qismlarda bu mavzuga tafsilatli kirish qilamiz:

Integratsiya: Ma'lumotlar tizimi va jarayonlar arasidagi integratsiya, kompaniya ichidagi ma'lumotlar va resurslarni samarali birlashtirish va foydalanishni ta'minlaydi. Bu, kompaniya ichidagi bo'limlar va tizimlar o'rtasida ma'lumot almashishini, ma'lumotlarni bir xil ko'rinishda tahlil qilishni, va faoliyatning barcha qismlarini moslashishni o'z ichiga oladi.

Avtomatlashtirish: Avtomatlashtirish, avtomatik jarayonlarni yaratish va boshqarishdir. Bu, kompaniya ichidagi qo'llanma o'rnatilishini kuchaytirish, to'g'ri va samarali bo'lishini ta'minlaydi. Misol uchun, avtomatlashtirilgan marketing jarayonlari, mijozlarga samarali ravishda xizmat ko'rsatish, va ommaviy axborot portallari yoki tizimlar orqali mijozlar bilan o'zaro munosabatlarni avtomatik ravishda boshqarish kabi masalalarni hal qiladi.

Mijozlar bilan munosabatlar: Integratsiya va avtomatlashtirish, kompaniya va mijozlar o'rtasidagi munosabatlarni kuchaytiradi. Avtomatik tizimlar orqali mijozlar bilan interaktiv o'zaro aloqalar o'rnatilishi, ularning talablari va istaklarini avtomatik ravishda tahlil qilish va ular uchun spetsifik xizmatlar taklif qilish imkoniyatini beradi.

Ishlab chiqarishni optimallashtirish: Integratsiya va avtomatlashtirish, ishlab chiqarish jarayonlarini ham optimallashtiradi. Ma'lumotlarni samarali birlashtirish,

avtomatik buyurtma qabul qilish va sotish jarayonlarini yaratish, xom-ashyo resurslarini israfni engellemoqda, va ishlab chiqarish va sotishni tezlashtirish imkonini beradi.

Sozlash va tahlil: Avtomatlashtirilgan tizimlar va ma'lumot integratsiyasi, kompaniya rivojini yaxshilaydi. Ma'lumotlar tahlili va tendensiyalarni aniqlash, kompaniya strategiyalarini shakllantirish, va karor qabul qilish jarayonlarini soddalashtirish uchun muhim ma'lumotlarni taqdim etadi.

Integratsiya va avtomatlashtirish, kompaniyalarga ommaviy faoliyatini soddalashtirish va ishlab chiqarishni oshirishda katta imkoniyatlar ta'minlaydi. Bu jarayonlar, kompaniya muvaffaqiyatini oshirish va qat'iyat bilan takomillashtirishga yordam beradi.

Ma'lumotlar tahlil va prognostika.

AT menejmentining boshqa asosiysi, ma'lumotlar tahlili va prognostikadir. Bu, kompaniyada oqim va tendensiyalar ustida tahlil qilish, qadriyatlarni aniqroq ko'rish, xatolik va muammolarni oldini olish uchun kerakli bo'lgan tadbirlarni aniqlashga yordam beradi.

Ma'lumotlar tahlili va prognostika AT menejmentining ahamiyatli qismi bo'lib, kompaniyalar uchun strategik maqsadlarni aniqlash, ishlab chiqarish va sotish jarayonlarini optimallashtirish, xatoliklarni oldini olish va faoliyatni yuqori darajada takomillashtirishda katta ahamiyatga ega.

Oqim va tendensiyalar ustida tahlil: Ma'lumotlar tahlili, kompaniyalar uchun oqim va tendensiyalar ustida tahlil qilish imkonini beradi. Bu, daromad, mijoz talablari, bozor tendensiyalari, va so'zlash uchun eng muhim ma'lumotlarni aniqlashda yordam beradi. Bu tahlil natijalariga ko'ra, kompaniyalar strategiyalarini yangilash va kelajakdagi o'zgarishlarga mos kelishadi.

Qadriyatlarni aniqroq ko'rish: Ma'lumotlar tahlili va prognostika, kompaniyalar uchun xatoliklarni va muammolarni oldini olishda katta ahamiyatga ega. Bu tizimlar, xizmat ko'rsatish jarayonlarini, ishlab chiqarishni va sotishni optimallashtirishda foydalaniladi. Misol uchun, ishlab chiqarish jarayonlarida paydo bo'lgan muammolarni aniqlash va hal qilish, sotish jarayonlarida xatoliklarni aniqlash va ularni tezlik bilan to'g'rilash imkonini beradi.

Kerakli tadbirlarni aniqlash: Ma'lumotlar tahlili va prognostika, kompaniyalar uchun kerakli tadbirlarni aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Bu tizimlar, strategik yo'nalishlar, sotish va marketing tadbirlari, xizmatlarni takomillashtirish va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish uchun kerakli bo'lgan tadbirlarni aniqroq aniqlashga yordam beradi.

Prognostik analizlar: Prognostik analizlar, kelajakdagi xarajatlarni, daromadni, mijozlarning talablari va bozor tendensiyalarini aniqlashda qo'llaniladi. Bu, kompaniya rivojlanishini oldini olish va strategik maqsadlarni belgilashda yordam beradi. Misol uchun, bozor qobiliyati, yangi mahsulotlar va xizmatlar,

yuqori darajadagi mijozlarning identifikatsiyasi, va kompaniya muvaffaqiyatining prognozini ta'minlashda qo'llaniladi.

Ma'lumotlar tahlili va prognostika, AT menejmentida jarayonlarni soddalashtirish, xatoliklarni oldini olish, va kompaniya faoliyatini yuqori darajada takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega. Ular, ma'lumotlar ustida asoslangan strategik qarorlar va kerakli tadbirlarni belgilashda yordam beradilar.

Xavfsizlik va maxfiylik.

AT menejmentida xavfsizlik va maxfiylik muhim ahamiyatga ega. Maxfiylik loyihasi, ma'lumotlar xavfsizligi protokollari, va maxfiylik so'roqlari bu tamoyillar ichida.

Xavfsizlik va maxfiylik AT menejmentida katta ahamiyatga ega bo'lib, kompaniyalar uchun ma'lumotlarini himoya qilish, xorijiy hujjatlarni himoya qilish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va so'roqlarni oldini olishda juda muhimdir. Quyidagi nuqtalarda bu mavzuga qarang:

Maxfiylik loyihasi: Kompaniyalar uchun maxfiylik loyihasi, ma'lumotlarini to'g'ri va samarali birlashtirish va foydalanishni ta'minlashda muhimdir. Bu loyiha, maxfiylik siyosatini, maxfiylik so'roqlarini, ma'lumotlar xavfsizligi protokollari va hujjatlarni himoya qilishni o'z ichiga oladi. Maxfiylik loyihalari kompaniyalar uchun maxfiylik risklarini tushunish va ularni oldini olishda yordam beradi.

Ma'lumotlar xavfsizligi protokollari: AT menejmentida ma'lumotlar xavfsizligi protokollari yaratilishi va ularning amalga oshirilishi muhimdir. Bu protokollar, ma'lumotlar almashish, saqlash va tarqatish jarayonlarida xavfsizlikni ta'minlash uchun kerakli tadbirlarni o'z ichiga oladi. Bu protokollar kompaniyalarning maxfiylik tizimini kuchaytirish, hujjatlarni himoya qilish va maxfiylik so'roqlariga javob berishda yordam beradi.

Tarqatish va qabul qilish xavfsizligi: AT menejmentida tarqatish va qabul qilish xavfsizligi juda muhimdir. Bu, kompaniyalar uchun hujjatlarni himoya qilish, ma'lumotlar almashishni himoya qilish va tarqatish jarayonlarini xavfsizligini ta'minlashda yordam beradi. Bu tadbirlar, zararli kirishlarga qarshi himoya qilish, hujjatlarni himoya qilish va shaxsiy ma'lumotlarni to'g'ri birlashtirish va foydalanishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Xavfsizlik va maxfiylik, AT menejmentida kompaniyalar uchun muhim amalga oshirilishi kerak bo'lgan tamoyillar hisoblanadi. Ular, kompaniyalar uchun hujjatlarni himoya qilish, ma'lumotlar xavfsizligi o'rnating va maxfiylik so'roqlariga javob berishda yordam beradi.

Bozorlik va ishlab chiqarishni oshirish

AT menejmenti, kompaniyalar uchun bozorlikni tahlil qilish, mijozlar bilan aloqalar o'rnatish, va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishga yordam beradi. Bu, xaridorlarning talablari va xususiyatlari ustida tahlil qilish va biznes strategiyalarini shakllantirishda yordam beradi.

Ishga tushirish va talablar

AT sohasidagi yangiliklar va innovatsiyalar kompaniyalar uchun yangi imkoniyatlar ochadi. AT menejmenti, ishga tushirish va talablarining qo'llanilishini oshirish, yangi xizmatlar va mahsulotlar ishlab chiqish uchun strategiyalar shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Bu maqolada ko'rib chiqilgan muammolar va menejment tamoyillari, AT sohasida qadam qadamda o'sishi va kompaniyalarga ma'lumotlar tizimlarini yaxshilash va faoliyatlarini optimallashtirishda yordam berishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://staff.tiame.uz/storage/users/476/presentations/OzwfCZ3h5mG6404zLJoMuo473fM9TFZYr8Lyy55j.pdf>
2. <http://tatumarkaz.uz/upload/iblock/ba5/ba599f45c395a4899ef9bf40544d90a5.pdf>
3. [https://n.ziyouz.com/books/kollej_va_otm_darsliklari/iqtisodiyot/Menejment%20\(N.Mahkamova,%20S.Yuldasheva,%20Sh.Xolmatova,%20O.Shmiggin\).pdf](https://n.ziyouz.com/books/kollej_va_otm_darsliklari/iqtisodiyot/Menejment%20(N.Mahkamova,%20S.Yuldasheva,%20Sh.Xolmatova,%20O.Shmiggin).pdf)

